

ปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิ ของผู้ถูกละเมิดจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง¹

อดิศร แก้วเพชร²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกละเมิดจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติ ความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้ถูกละเมิดจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาทราบว่าเมื่อความก้าวหน้าของยุคสมัยมีมากขึ้น การเรียกร้องและการอ้างถึงสิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ มีมากขึ้นและเป็นเรื่องสำคัญ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ ซึ่งปรากฏเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2475 และพัฒนาการของรัฐธรรมนูญฉบับต่อ ๆ มา ก็เริ่มให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว และได้ปรากฏคำว่าสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวขึ้นอย่างชัดเจนเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2540 ในมาตรา 34 เพื่อต้องการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคล และในรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2560 ในมาตรา 32 ยังคงหลักการเดิม ที่กำหนดว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว” โดยคำว่า “สิทธิส่วนบุคคล” หรือ “สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว” ที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับมีความหมายว่า สิทธิของบุคคลที่จะอยู่โดยลำพังปราศจากการแทรกแซงของบุคคลอื่น และรัฐให้ความรับรองคุ้มครองถึงสิทธิดังกล่าวผู้ใดจะล่วงละเมิดมิได้ เว้นแต่เพื่อประโยชน์สาธารณะ

สำหรับสังคมไทยปัจจุบัน พบว่ามีการกระทำในลักษณะหนึ่ง คือ การที่บุคคลหนึ่งแทรกแซงสิทธิเสรีภาพด้านต่างๆ ในการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะสิทธิส่วนตัวและการดำเนินชีวิตทางสังคมของบุคคลอื่น ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ความกลัว ความหวาดระแวง ในความปลอดภัยของตนและคนใกล้ชิด เป็นอันตรายต่อสุขภาพจิต ทำให้บุคคลผู้ถูกรบกวนดังกล่าวไม่อาจใช้ชีวิตได้อย่างปกติ และในบางครั้งการกระทำในลักษณะดังกล่าวก็นำไปสู่การกระทำความผิดทางอาญาได้ จึงขอเรียกการกระทำดังกล่าวว่า “การถูกละเมิดจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง”

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกละเมิดจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยมีที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตันศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสวรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในต่างประเทศ เรียกการกระทำที่มีลักษณะเป็นการคุกคามจากการเฝ้าติดตาม อย่างต่อเนื่องนี้ว่า “Stalking Offense” เป็นการกระทำความผิดในทางอาญาซึ่งมีลักษณะเฉพาะ มีรูปแบบการกระทำที่หลากหลาย และเกิดขึ้นในสภาพการณ์ที่หลากหลาย แต่โดยสรุปแล้ว การกระทำที่จะถือว่าเป็นการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญ 3 ประการ³ คือ

1) เป็นพฤติกรรมคุกคาม (Harassment) หรือการติดตาม (Follow or Surveillance) ที่กระทำอย่างซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่อง การคุกคาม คือการกระทำผ่านทางกิริยาอาการ หรือคำพูดซึ่ง แสดงถึงการคุกคาม รวมถึงการรบกวนหรือก่อกวนผู้อื่นโดยเจตนา และการกระทำความผิดกล่าว ก่อให้เกิดความรู้สึกในแง่ลบต่อผู้ถูกระทำ ส่วนการติดตามนั้น คือการเฝ้าคอยดู การติดตาม ความเคลื่อนไหว การติดต่อไปหา ผู้ถูกระทำรวมถึงบุคคลใกล้ชิดของผู้ถูกระทำเรื่อย ๆ โดยไม่มี ความจำเป็นในลักษณะที่เป็นการรบกวน หรืออาจเป็นการเฝ้าติดตามโดยการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมด้วยก็ได้

2) มูลเหตุในการกระทำอาจเกิดจากหลายสาเหตุ แต่เป็นสิ่งที่ผู้ถูกระทำไม่ต้องการให้เกิดขึ้น กรณีที่ผู้กระทำเป็นบุคคลธรรมดา การคุกคามจากการเฝ้าติดตาม อย่างต่อเนื่องอาจเกิดจากการที่ผู้กระทำอาจมีความขัดแย้งกับผู้ถูกระทำในเรื่อง ผลประโยชน์ เรื่องความเห็นทางการเมืองที่ต่างกัน หรือเรื่องหน้าที่การงาน จึงต้องคอยเฝ้าติดตามพฤติกรรมของผู้ถูกระทำเพื่อทราบความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ หรือเพื่อเป็นการข่มขู่ให้ผู้ถูกระทำเกิดความกลัว หรือผู้กระทำอาจจะถูกตัดความสัมพันธ์จากผู้ถูกระทำ จึงได้เฝ้าติดตามผู้ถูกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อขอให้สานต่อความสัมพันธ์หรืออาจจะต้องการแก้แค้น ในบางกรณีผู้กระทำอาจเป็นพวกที่มีปัญหาทางจิตคิดว่าผู้ถูกระทำเป็นคนรักของตน จึงได้คอยเฝ้าติดตามผู้ถูกระทำตลอดเวลา ส่วนกรณีที่ผู้กระทำเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ การสะกดรอย การเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องอาจถูกใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการสืบสวนสอบสวน ซึ่งในต่างประเทศได้มีเหตุยกเว้นโทษให้สำหรับการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องที่ได้ทำไปเพื่อรักษาความปลอดภัยและการสอบสวนดังกล่าว โดยมูลเหตุที่ทำให้เกิดการเฝ้าติดตามนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายเหตุ และมีเกณฑ์การแบ่งแยกที่แตกต่างกันไป แม้พฤติกรรมที่พบบ่อย ๆ มักจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่ก็ยังมีความซับซ้อนและแตกต่างกัน Paul Mullen, Michele Pathé และ Rosemary Purcell นักจิตวิทยาทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ได้จำแนกประเภทของพฤติกรรมเฝ้าติดตามโดยมุ่งเน้นไปที่บริบทของการเฝ้าติดตามที่เกิดขึ้นและแรงจูงใจให้กระทำ ซึ่งได้ระบุลักษณะบุคคลที่มีพฤติกรรมดังกล่าวไว้ 6 ประเภท⁴ คือ 1) ผู้เฝ้าติดตามที่เคียดแค้น (The Rejected Stalker) 2) ผู้เฝ้าติดตามที่ต้องการแก้แค้น (The Resentful Stalker) 3) ผู้เฝ้าติดตามที่หลงผิด (The Intimacy Seeking Stalker) 4)

³ อรณิชา สวัสดิ์ชัย, “มาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ถูกคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง,” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550, หน้า 1-2.

⁴ Stalking Risk Profile, **Types of Stalking** [Online], available URL: [https:// www.stalkingriskprofile.com/what-is-stalking/types-of-stalking](https://www.stalkingriskprofile.com/what-is-stalking/types-of-stalking) , 2565 (กรกฎาคม, 18).

ผู้เฝ้าติดตามที่ปฏิเสธความเป็นจริง (Incompetent Suitor) 5) ผู้เฝ้าติดตามในลักษณะของผู้ล่า (The Predatory Stalker) และ 6) ผู้เฝ้าติดตามที่มีความเชื่อว่าผู้ถูกระทำให้เป็นคนรัก (Eroto-manic Stalker)

3) เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบ การคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องนั้น ส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจต่อผู้ที่ถูกกระทำ ผลกระทบต่อจิตใจ เช่น ความรู้สึกอึดอัดใจ เตือนครั่นคร้าม โกรธ หวาดระแวง กลัว ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพจิต และจิตใจที่ไม่ปกติดังกล่าวย่อมจะส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายของผู้ที่ถูกกระทำในเวลาต่อมา เช่น การนอนไม่หลับ การเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ หายใจติดขัด หรือเป็นโรคหัวใจ

จากการศึกษาถึงรูปแบบพฤติกรรมการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องที่เกิดขึ้น พบว่าพฤติกรรมดังกล่าวแบ่งออก ได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 พฤติกรรมการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องซึ่งโดยสภาพไม่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายใดๆ ขึ้นกับ ผู้ที่ถูกกระทำ เช่น การติดตาม การมายืนจ้องมอง การส่งข้อความให้เป็นประจำ การโทรศัพท์มาหา การกระทำเหล่านี้ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด การกระทำความดังกล่าวยังไม่มีความผิดตามกฎหมาย แต่หากการกระทำที่เป็นการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องทั้งหลายเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ผู้ถูกระทำไม่ยินยอมและมีความรู้สึกในแง่ลบ การปล่อยให้พฤติกรรมการกระทำความดังกล่าวยังคงดำรงอยู่ต่อไปโดยไม่มีการยับยั้งหรือหยุดพฤติกรรมการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องดังกล่าว อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อร่างกายหรือจิตใจของผู้ที่ถูกกระทำ ซึ่งมาเป็นที่มาของการก่อเหตุหรือการกระทำผิดทางอาญาขึ้นในอนาคตได้

รูปแบบที่ 2 พฤติกรรมการคุกคามจากการเฝ้าติดตาม อย่างต่อเนื่องประกอบกับการกระทำบางอย่างที่โดยสภาพแล้ว เป็นการกระทำความผิดในตัวเองและอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ถูกระทำ เช่น การติดตามคู่พร้อมแสดงอาการข่มขู่ การติดตาม พร้อมจู่โจมเข้าถึงเนื้อตัวร่างกาย การแอบดูบุคคลอื่นขณะทำภารกิจส่วนตัวในที่สาธารณะ (ถ้ามอง) การนำข้อมูลที่ได้จากการเฝ้าติดตามมาเผยแพร่ เหล่านี้มีสภาพความเป็นอันตรายและสมควร ที่จะต้องมีการหยุดยั้งการกระทำโดยเร็วก่อนที่จะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงในภายหลัง แต่อย่างไรก็ดี คงต้องพิจารณาว่ารูปแบบการกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นครอบคลุมประกอบความผิดฐานใดฐานหนึ่งพอที่จะสามารถเอาผิดกับผู้กระทำได้หรือไม่

จากการศึกษาปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกรบกวนจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทราบว่าปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกรบกวนจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเหมือนกับต่างประเทศ หากเกิดการกระทำความดังกล่าวยื่น จึงจำเป็นต้องศึกษาบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบพฤติกรรมการคุกคามดังกล่าวถึงความ

⁵ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

เป็นไปได้ในการนำมาบังคับใช้ สิ่งที่เป็นประเด็นปัญหา คือ กฎหมายที่มีอยู่นั้นมีความครอบคลุมเหมาะสมเพียงพอที่จะนำมาบังคับใช้กับการคุกคามดังกล่าวหรือไม่

ปัญหาประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องที่กระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งพฤติกรรมการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพโดยตรง เป็นการแทรกแซงสิทธิส่วนบุคคล ในการดำเนินชีวิต และการดำเนินชีวิตทางสังคมของบุคคลอื่นซึ่งได้รับการรับรองและคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญ บุคคลมีสิทธิที่จะดำเนินชีวิตของตนโดยอิสระปราศจากการแทรกแซงจากบุคคลอื่น หากมีการแทรกแซงโดยการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเกิดขึ้น ความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิตของบุคคลย่อมต้องได้รับความกระทบกระเทือนและทำให้การดำรงชีวิตบางอย่างของผู้ถูกระทำต้องเปลี่ยนแปลงไปและปราศจากเสรีภาพที่จะดำรงชีวิตโดยปกติสุข

สำหรับการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องนั้นไม่จำกัดเฉพาะกรณีที่ถูกกระทำโดยบุคคลธรรมดาทั่วไปเท่านั้น แต่บางครั้งก็อาจเกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเกิดจากการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ในกรณีการเฝ้าติดตามเพื่อสืบสวนหรือป้องกันโดยวิธีการเฝ้าติดตามบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูล โดยอาจซุ่มระวัง ถ่ายภาพ สังเกตพฤติกรรมของบุคคลในสถานของบุคคลซึ่งเป็นผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาเพื่อนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีต่อไป เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของการคุกคาม กรณีนี้ถือว่าการกระทำที่จะเฝ้าติดตามแล้ว แม้จะมีมูลเหตุมาจากการสืบสวนหรือป้องกันเหตุร้าย และหากพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลกระทบในแง่ลบต่อผู้ถูกระทำย่อมถือว่าเป็นการคุกคามจากการเฝ้าติดตามที่กระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้ถูกระทำแล้ว

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิบุคคลไว้ในหลายมาตรา เช่น สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 32 ที่กำหนดให้บุคคลมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว หรือสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามมาตรา 28 ที่กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย เป็นต้น จะเห็นได้ว่านี่เป็นเพียงตัวอย่างของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิบุคคลบางประเภทที่ได้รับความคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญของไทย และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้เช่นกัน โดยมีการรับรองสิทธิดังกล่าวไว้รัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่าด้วยเรื่องของการให้ความคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลอยู่ในบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 10 (The First Amendment to Tenth Amendment) หรือ ที่เรียกว่า Bill of Rights ในบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับที่ 1 (First Amendment) รับรองสิทธิในการพูดเขียน พิมพ์ อย่างเสรี (Right of Free Speech and of Free Press)⁶ ถือเป็นหลักประกันสิทธิที่สำคัญที่ถูกกำหนดไว้ในประเภทสิทธิส่วนบุคคล และในบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับที่ 4 (Fourth

⁶ U.S. Constitution, Amendment I.

Amendment) ให้ความคุ้มครองสิทธิของพลเมืองที่จะมีความปลอดภัยในร่างกาย เคหะสถาน เอกสาร และทรัพย์สินจากการถูกตรวจค้นหรือยึดโดยไม่มีเหตุอันควรจะละเมิดมิได้และจะออกหมาย เพื่อกระทำการดังกล่าวใด ๆ ไม่ได้

เห็นได้ว่า สิทธิส่วนบุคคลเป็นเรื่องสำคัญที่ได้รับการคุ้มครองในระดับสากล การกระทำที่เป็นการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องที่กระทบสิทธิดังกล่าวไม่สามารถทำได้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 อย่างเช่น มาตรา 32 ที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งในวรรคสองกำหนดว่า “การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อยุติการที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ” จะเห็นได้ว่าการกำหนดข้อยกเว้นในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลไว้ หากมีกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ สิทธิส่วนบุคคลนั้นก็ได้รับยกเว้นไปเนื่องจากต้องพิจารณาถึงประโยชน์สาธารณะเสียก่อน ซึ่งสำหรับประโยชน์สาธารณะนั้นไม่มีการกำหนดคำนิยามไว้อย่างชัดเจน แต่ก็มีความเห็นของนักวิชาการไปในทางเดียวกันว่า ประโยชน์สาธารณะ ก็คือ ประโยชน์ส่วนรวมของทุกคน มิใช่เป็นประโยชน์ของเอกชนคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะเจาะจง⁷ ขอบเขตของประโยชน์สาธารณะนั้น ต้องพิจารณาผลประโยชน์ที่แท้จริงที่ตกแก่ส่วนรวมหรือมหาชนเป็นหลักสำคัญ⁸

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลมีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของ ไทย แต่ก็ไม่ปรากฏว่าได้มีการกำหนดคำนิยามและกำหนดขอบเขตของสิทธิดังกล่าวอย่างชัดเจน ต้องอาศัยการเทียบเคียงจากหลักกฎหมายที่มีอยู่หรือเทียบเคียงจากคำนิยามของแนวทางกฎหมายต่างประเทศ เพื่อมาใช้ในการพิจารณาคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลนั้นก็มีข้อยกเว้นในการคุ้มครองโดยการอ้างเรื่องประโยชน์สาธารณะไว้ โดยไม่ได้กำหนดคำนิยามไว้เช่นกัน จึงอาจเกิดปัญหาตามมากรณีการคุกคามจากการเฝ้าติดตามของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งอ้างว่าได้กระทำลงไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ปัญหาประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการเอาผิดต่อผู้กระทำการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องตามกฎหมายอาญา กรณีที่เป็นการคุกคามทางเพศ โดยพฤติกรรมการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นพฤติกรรมที่มีการกระทำอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยอาจเกิดขึ้นในรูปแบบการเฝ้าติดตาม ก่อวินหรือรบกวนก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ หรือทำให้เหยื่อเกิดความตกใจหรือกลัว ซึ่งเหยื่อไม่ต้องการให้เกิดการกระทำเช่นนั้น อีกทั้ง ในบางกรณีอาจมีพฤติกรรมการข่มขู่ว่าจะกระทำความรุนแรงทางเพศ ซึ่งทำให้เหยื่อเกิดความหวาดกลัวว่าจะเกิดภัยอันตรายขึ้นตามคำข่มขู่ขึ้น โดยลักษณะและ

⁷ สมยศ เชื้อไทย, *กฎหมายมหาชนเบื้องต้น*, (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2536), หน้า 29.

⁸ มาตาลักษณ์ ออรุ่งโรจน์, “ความเป็นส่วนตัวของบุคคลสาธารณะตามประมวลกฎหมายอาญา,” รวมบทความงานวิชาการประจำปี พ.ศ. 2549 (ครั้งที่ 2), คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549, หน้า 39.

รูปแบบของพฤติกรรมดังกล่าวเป็นกรณีที่ผู้กระทำมีวัตถุประสงค์ในการกระทำเกี่ยวกับเรื่องในทางเพศซึ่งถือว่าเป็นปัญหาทางสังคมที่มีความสำคัญ สำหรับการเอาผิดผู้กระทำการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องในทางอาญานั้น จะพิจารณาในกรณีที่เป็นการคุกคามทางเพศว่าประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับอยู่เพียงพอแล้วหรือไม่

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 278 การกระทำความผิดที่เป็นการกระทำอนาจารนั้น แต่เดิมศาลฎีกาได้เคยตีความคำว่า “อนาจาร” ไว้ว่าเป็นการการกระทำที่ไม่สมควรในทางเพศ ทั้งนี้ จะต้องเป็นการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ถูกระทำเท่านั้น หากไม่ได้กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ถูกระทำ จนกระทั่งได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12983/2558⁹ “การที่จำเลยแอบติดตั้งกล้องบันทึกภาพไว้ที่ได้โต๊ะทำงานของโจทก์ร่วม และบันทึกภาพสรีระร่างกายของโจทก์ร่วม แม้จำเลยจะมีได้สัมผัสต่อเนื้อตัวร่างกายของโจทก์ร่วมโดยตรง แต่การที่จำเลยใช้กล้องบันทึกภาพได้กระโปรงโจทก์ร่วมในระยะใกล้ชิด โดยโจทก์ร่วมไม่รู้ตัวย่อมรับฟังได้ว่า จำเลยได้กระทำโดยประสงค์ต่อผลอันไม่สมควรในทางเพศต่อโจทก์ร่วม โดยใช้กำลังประทุษร้ายตามมาตรา 1 (6) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งการใช้กำลังประทุษร้ายอันเป็นองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 278 นอกจากหมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายแล้ว ยังหมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่จิตใจด้วย ไม่ว่าจะทำด้วยใช้แรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำอนาจารโจทก์ร่วม ครอบคลุมองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมาย มาตรา 278” โดยศาลฎีกาในคดีนี้ได้วินิจฉัยไว้ว่า การที่จำเลยใช้กล้องบันทึกภาพแอบถ่ายได้กระโปรงของผู้เสียหายในระยะใกล้ชิด แม้จำเลยจะมีได้สัมผัสต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้เสียหายโดยตรง ก็ถือว่าเป็นการกระทำอนาจารผู้เสียหายแล้ว

เห็นได้ว่า การตีความคำว่า กระทำอนาจาร จะส่งผลต่อการวินิจฉัยความผิดสำเร็จของการกระทำอนาจาร กล่าวโดยขยายความ คือ หากตีความว่าการกระทำอนาจารจำเป็นต้องกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ถูกระทำ ผู้กระทำจะมีความผิดฐานกระทำอนาจารสำเร็จ ต่อเมื่อมีการสัมผัสหรือแตะต้องเนื้อตัวร่างกายของผู้ถูกระทำในทางที่ไม่สมควรในทางเพศ แต่หากตีความว่าการกระทำอนาจารไม่จำเป็นต้องกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ถูกระทำแต่อย่างใด ผู้กระทำย่อมมีความผิดฐานกระทำอนาจารสำเร็จทันทีที่กระทำในทางไม่สมควรในทางเพศ แม้ว่าผู้กระทำจะไม่ได้สัมผัสหรือแตะต้องเนื้อตัวร่างกายของผู้ถูกระทำเลยก็ตาม

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 392 สำหรับพฤติกรรมการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องที่จะเป็นการคุกคามทางเพศ ในบางครั้งก็อาจจะเป็นการข่มขู่อยู่ในตัวด้วย เช่น การติดตามสะกดรอยและมีท่าทางจะเข้าประชิดตัวหรือหยิบอาวุธออกมาทำร้าย ซึ่งทำให้ผู้ถูกระทำรู้สึกหวาดระแวงหรือกลัว เพราะรู้ว่ามีคนติดตาม ไม่รู้ว่าจุดประสงค์ในการกระทำเพื่ออะไร ซึ่งส่วนใหญ่อาจ

⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12983/2558.

เพราะได้กับการคุกคามเฝ้าติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียง นักการเมือง หรือดารานักร้อง แต่บุคคลธรรมดาที่อาจถูกคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องในกรณีนี้ได้เช่นกัน ซึ่งการจะนำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 392 ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นตกใจหรือกลัว มาปรับใช้กับพฤติกรรมดังกล่าว มีข้อสำคัญประการหนึ่งคือ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการขู่เข็ญผู้อื่น

เมื่อนำมาปรับใช้กับพฤติกรรมการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องที่เป็นการคุกคามทางเพศ เห็นได้ว่า หากผู้กระทำความผิดคุกคามหรือเฝ้าติดตามผู้ถูกระทำเพียงเพื่อต้องการทราบความเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน ไม่มีพฤติการณ์ข่มขู่ให้ผู้ถูกระทำตกใจหรือกลัว เพราะเฝ้าติดตามเนื่องจากชอบพอหรือตามดู จะเห็นได้ว่าการกระทำดังกล่าวยังไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความตกใจหรือกลัวตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 392 แต่หากเป็นพฤติกรรมการเฝ้าติดตามหรือคุกคามบุคคลอื่น ซึ่งกระทำเป็นประจำอย่างต่อเนื่องและมีการข่มขู่ผู้ถูกระทำร่วมด้วย เช่น มีการใช้ถ้อยคำข่มขู่จะทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกาย ทรัพย์สิน หรือจะทำให้เกิดอันตรายจากการกระทำความรุนแรงทางเพศโดยเจตนาให้ผู้ถูกระทำเกิดความตกใจหรือกลัวว่าจะเกิดภัยดังกล่าวขึ้น ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า การกระทำดังกล่าวข่มขู่ครบองค์ประกอบเป็นความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความตกใจหรือกลัวตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 392 ที่จะลงโทษผู้กระทำได้แล้ว

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 สำหรับพฤติกรรมการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องที่จะเป็นการคุกคามทางเพศ พฤติกรรมดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้ถูกระทำอับอายหรือสร้างความเดือดร้อนรำคาญอยู่ในตัว เช่น การมองเจาะผนังเพื่อแอบมองผู้อื่นหรือพวกกลุ่มมอง การส่งข้อความทางโทรศัพท์ (Line) ให้แก่คนที่ชอบ โดยผู้ได้รับข้อความรู้สึกรำคาญ แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธการติดต่อด้วย เนื่องจากต้องทำงานร่วมกัน เป็นต้น การกระทำเหล่านี้เดิมก่อนประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 แก้ไข จะเป็นความผิดตามมาตรา 397 ต้องเป็นการกระทำในที่สาธารณะหรือต่อหน้าธารกำนัลเท่านั้น แต่ภายหลังปี 2558 มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา 397 ให้ครอบคลุมการกระทำในที่ส่วนตัว และการกระทำที่สมควรกำหนดเป็นความผิดมากขึ้นโดยนำแนวคิดในความคิดเกี่ยวกับการคุกคามซึ่งรวมถึงการคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) มาบัญญัติเป็นความผิดตามกฎหมาย นอกจากนั้นได้มีการนำแนวคิดในเรื่องการคุกคามหรือรบกวนความเป็นส่วนตัวของบุคคลมาประกอบในการพิจารณาด้วย

เมื่อนำมาปรับใช้กับพฤติกรรมการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องที่เป็นการคุกคามทางเพศ เห็นได้ว่า การกระทำที่เป็นการคุกคามที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับเรื่องทางเพศที่ไม่เหมาะสมย่อมเป็นการคุกคามหรือการกระทำการใด ๆ ที่ทำให้ผู้ถูกระทำเกิดความอับอายและเดือดร้อนรำคาญ ซึ่งครบองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 397 วรรคแรก และหากการกระทำดังกล่าว ทำในที่สาธารณะหรือต่อหน้าธารกำนัล เช่น การแอบถ่ายได้กระโปรงผู้หญิงในที่สาธารณะอย่างที่ได้ยกตัวอย่างไปแล้ว ก็จะทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นอีกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 วรรคสอง ทั้งนี้ น่าจะสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เคยให้ความเห็นว่า “ร่าง

มาตรา 397 วรรคหนึ่ง ได้พิจารณากำหนดขึ้นเพื่อมุ่งคุ้มครองบุคคลจากการถูกรบกวนจากผู้อื่นคุกคาม (Harassment) ไม่ว่าจะเป็นการคุกคามในรูปแบบใด และกรณีการคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) เป็นการคุกคามที่ร้ายแรงและมีผลกระทบกับผู้ถูกรบกวนอย่างมาก จึงควรกำหนดเป็นหน้ากตามร่าง 397 วรรคสอง”¹⁰

เปรียบเทียบกับต่างประเทศ ความผิดฐานคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างติดเนื่องถือเป็นความผิดฐานหนึ่งในทางอาญาโดยเกิดขึ้นครั้งแรกในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ภายใต้มาตรา 646.9 แห่งประมวลกฎหมายอาญามลรัฐแคลิฟอร์เนีย (California Penal Code) ค.ศ. 1990¹¹ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายนำมาเป็นเครื่องมือในการแทรกแซงสถานการณ์ที่มีความเป็นอันตรายก่อนที่จะเกิดความเสียหายที่ร้ายแรงขึ้นจริง และเป็นมาตรการในทางกฎหมายที่ทำให้ประชาชนสามารถป้องกันตนเองจากการถูกข่มขู่ก่อให้เกิดความกลัว หรือการใช้ความรุนแรงทางกายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคตได้อีกด้วย ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญามลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (California Penal Code) ค.ศ. 1990 มาตรา 649.9(a) ได้บัญญัติให้บุคคลที่มีพฤติกรรมคุกคาม หรือเฝ้าติดตามบุคคลอื่น โดยเจตนามุ่งร้ายและทำการข่มขู่ที่น่าเชื่อว่าจะเกิดขึ้นได้ โดยเจตนาที่จะทำให้ผู้อื่นมีเหตุอันสมควรที่จะเกิดความกลัวเกี่ยวกับความปลอดภัยของเขาหรือครอบครัวใกล้ชิดของเขา ผู้นั้นกระทำความผิดฐานคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างติดเนื่องต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยความผิดตามกฎหมายดังกล่าวนี้ได้กำหนดให้บังคับใช้กับพฤติกรรมการคุกคามโดยการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องและข่มขู่ทุกรูปแบบและการลงโทษได้ รวมการกระทำทั้งหมดเป็นความผิดฐานคุกคามโดยการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องและข่มขู่ฐานเดียวโดยไม่แบ่งแยกการกระทำแต่ละส่วน

อย่างไรก็ตาม หากจะนำมาปรับใช้กับประเทศไทยเพื่อกำหนดให้การคุกคามเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นความผิดอาญาอีกฐานหนึ่งเช่นประเทศสหรัฐอเมริกานั้น ควรต้องมีการศึกษาการกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนกับการกระทำ เช่น การกำหนดโทษโดยคำนึงถึงผลของการกระทำ การกำหนดโทษโดยคำนึงถึงจิตใจของผู้กระทำ การกำหนดโทษโดยคำนึงถึงภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น เป็นต้น เพื่อจะได้เหมาะสม สำหรับนำมาเป็นมาตรการทางกฎหมายต่อไป

ปัญหาประการที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันล่วงหน้า พฤติกรรมการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง มีทั้งรูปแบบที่อาจเป็นความผิดได้ในตัวเองที่ปรับเข้ากับประมวลกฎหมายอาญา เช่น การคุกคามที่มีการข่มขู่หรือขู่เชิญร่วมด้วย หรือกรณีที่เป็นการคุกคามทาง

¹⁰ สถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ, เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. (กำหนดนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” กำหนดความผิดเกี่ยวกับศพและความผิดเกี่ยวกับการคุกคามและแก้ไขอัตราโทษสำหรับความผิดหลัโทษ), ครั้งที่ 19/2557, สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2557, หน้า 15.

¹¹ California Penal Code.

เพศที่กระทำต่อหน้าธารกำนัลที่อาจเป็นความผิดอาญาอย่างที่ได้อ้างมาแล้ว เป็นต้น แต่ยังมีรูปแบบการคุกคามที่ไม่เป็นความผิดในตัวเอง เพียงทำให้เดือดร้อนรำคาญ จึงไม่สามารถนำกฎหมายอาญามาลงโทษได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ หากปล่อยไว้ก็อาจจะกลายเป็นจุดเริ่มต้นที่นำมาสู่การคุกคามที่เป็นความผิดอาญาต่อไปได้

มาตรการที่อาจนำมาใช้กับการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่ไม่เป็นความผิดในตัวเอง คือ วิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งมีแนวคิดป้องกันสังคมจากตัวผู้กระทำ เพื่อคุ้มครองและป้องกันอันตรายก่อนจะมีการกระทำความผิดต่อเกิดขึ้น โดยไม่ต้องรอให้ความเสียหายเกิดขึ้นเสียก่อน ซึ่งสอดคล้องกันการลงโทษตามทฤษฎีอรรถประโยชน์ที่มุ่งเน้นถึงวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดอาญาขึ้นในอนาคตอีก โดยมองไปถึงประโยชน์ข้างหน้านั้นมากกว่าที่จะมองสิ่งผู้นั้นได้กระทำความผิดไปแล้วทำการแก้แค้นทดแทนอย่างเดียว ดังนั้น วิธีการเพื่อความปลอดภัยอาจเป็นตัวเลือกที่ดี ก็ยังมีข้อขัดข้องบางประการที่การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร

1) การกักกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 40 ได้วางหลักว่า การกักกัน คือ การควบคุมผู้กระทำความผิดคดีอาญาไว้ในเขตกำหนด เพื่อป้องกันการกระทำความผิด เพื่อคัดค้าน และเพื่อฝึกหัดอาชีพ โดยการบังคับใช้มาตรการกักกันจะต้องเป็นกรณีพิพากษาลงโทษจำคุกผู้กระทำในความผิดที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 41 ไม่ต่ำกว่า 6 เดือน และต้องเป็นการพิพากษาลงโทษ ซึ่งกำหนดโทษไม่ต่ำกว่า 6 เดือน 2 ครั้ง ซึ่งหากเป็นกรณีที่ศาลลงโทษ เช่น ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นตกใจกลัวตามมาตรา 392 ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษที่ได้กล่าวมาแล้ว เมื่อพิจารณาจากเงื่อนไขตามมาตรา 41 วรรคแรก¹² จะเห็นว่า แม้ศาลจะพิพากษาลงโทษในความผิดดังกล่าวที่ผู้กระทำนั้นตกเป็นจำเลย แต่ก็ไม่ใช่เงื่อนไขในการขอให้อัยการผู้กระทำผิดนั้นได้ แต่หากเป็นการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องที่เป็นการคุกคามทางเพศ กรณีเป็นการกระทำอนาจารต่อบุคคลอายุกว่าสิบห้าปีตามมาตรา 278 ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศและเป็นความผิดที่กำหนดไว้ในมาตรา 41 ก็จะสามารถขอให้ศาลมีคำสั่งกักกันได้ ทั้งนี้ ยังมีข้อสังเกตว่า การกักกันเป็นการควบคุมตัวผู้กระทำการคุกคามไว้ในสถานที่จำกัด แต่ตัวผู้กระทำยังสามารถกระทำการคุกคามโดยอ้อม คือ การใช้เครื่องมือติดต่อสื่อสาร เช่น ส่งข้อความทางโทรศัพท์ (Line) ไปหาผู้ถูกระทำซ้ำ ๆ ทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญได้ จึงเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งเช่นกัน

2) การห้ามเข้าเขตกำหนด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 44 ได้วางหลักว่า ห้ามมิให้ผู้กระทำผิดเข้าไปในท้องที่หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา วิธีการนี้อาจช่วยเพิ่มการคุ้มครองแก่ผู้ถูกระทำโดยการสั่งห้ามผู้กระทำไม่ให้เข้าใกล้หรือไม่กระทำการใด ๆ ที่อาจจะทำให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของผู้อื่นขึ้นได้ในอนาคต และในส่วนเงื่อนไขในกรณีการห้ามเข้าเขตกำหนดอยู่ในมาตรา 45¹³ โดยศาลเห็นสมควร ว่าบุคคลที่ถูกลงโทษเป็นบุคคลที่น่าจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของประชาชนในเขต

¹² ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 41 วรรคแรก.

¹³ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 45.

ใดเขตหนึ่ง ศาลอาจมีคำสั่งในคำพิพากษาห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าเขตกำหนดภายหลังจากพ้นโทษตามคำพิพากษา ภายในระยะเวลาตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนด แต่ไม่เกินกว่า 5 ปี ซึ่งศาลอาจมีคำสั่งดังกล่าวโดยเห็นสมควร เองหรือมีคำสั่งตามคำร้องของโจทก์ก็ได้ จะเห็นได้ว่า มาตรการห้ามเข้าเขตกำหนดเป็นวิธีการหนึ่งที่น่าจะ นำมาปรับกับผู้คุกคามจากการเฝ้าติดต่อย่างต่อเนื่องได้ แต่ก็ยังมีข้อสังเกตเหมือนกับการกักกันที่ไม่ สามารถป้องกันวิธีการคุกคามโดยอ้อมได้เช่นกัน

3) การเรียกประกันทัณฑ์บน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 46 ได้วางหลักว่า กรณีที่ พนักงานอัยการเสนอคดีต่อศาลโดยที่การกระทำยังไม่ครบองค์ประกอบความผิดตามกฎหมาย แต่พนักงาน อัยการเห็นด้วยกับความเห็นของพนักงานสอบสวนว่าบุคคลใดอาจจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สินของผู้อื่น เพื่อเป็นการป้องกันสังคม จึงเสนอคดีต่อศาลเพื่อให้เรียกประกันทัณฑ์บนกับบุคคล ที่น่าเชื่อว่าจะก่อเหตุร้ายโดยที่ยังไม่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ซึ่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 7¹⁴ กำหนดว่า ในกรณีวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 46 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้ นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับเสมือนเป็นความผิดอาญา แต่ห้ามมิ ให้คุมขังขึ้นสอบสวนเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมง นั้นด้วย เพื่อให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้สู้คดีอย่างเต็มที่ ซึ่งมาตรการในกรณีนี้เป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่ นำมาบังคับใช้ก่อนมีการกระทำความผิดขึ้น โดยหากมีการฝ่าฝืนข้อกำหนดตามทัณฑ์บนที่ได้ทำไว้ต่อศาล หรือการทำผิดทัณฑ์บน ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดในสัญญาทัณฑ์บน หรือสั่ง กักขังแทนการชำระเงินได้ จะเห็นได้ว่าเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่เหมาะสมในการนำมาบังคับใช้ เพื่อคุ้มครอง ผู้ถูกคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องในการป้องกันเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

4) การคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 48 ได้วางหลักว่า เป็นมาตรการในการควบคุมบุคคลที่มีความบกพร่องทางจิต ผู้ที่เป็น โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือนซึ่งเข้า หลักเกณฑ์ที่ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ หรือได้รับการลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65¹⁵ ให้อยู่ใน สถานพยาบาล หากศาลเห็นว่าการปล่อยตัวบุคคลที่มีความบกพร่องดังกล่าวจะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ ประชาชนและสังคม เพื่อที่จะบำบัดรักษาอาการผู้นั้นให้หายจากอาการผิดปกติก่อนที่จะปล่อยให้ออกมา ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมต่อไป จะเห็นได้ว่า หากผู้กระทำการคุกคามเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องมีความบกพร่อง ทางจิตร่วมด้วย วิธีการนำไปคุมตัวในสถานพยาบาลน่าจะเหมาะสม

5) การห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 50 วางหลักไว้ว่า เป็นมาตรการที่ศาลซึ่งได้พิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดและศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดอาศัยโอกาสในการ

¹⁴ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 7.

¹⁵ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 65.

ประกอบอาชีพหรือเนื่องจากการประกอบอาชีพใด เพื่อกระทำผิดนั้น และเห็นว่าถ้าบุคคลดังกล่าวยังคงประกอบอาชีพนั้นอาจจะกระทำความผิดเช่นเดียวกันอีกได้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งไว้ในคำพิพากษาโดยห้ามประกอบอาชีพนั้นภายในเวลาที่ศาลกำหนด แต่ไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่พ้นแล้วก็ได้ จะเห็นได้ว่าการห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง เช่น ผู้กระทำผิดเป็นคนขับรถรับส่งนักเรียน หากปล่อยให้ประกอบอาชีพนี้อยู่ อาจจะเกิดอันตรายแก่เด็กนักเรียนได้ จึงเป็นมาตรการหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้กับพฤติกรรมการคุกคามเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

สำหรับที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นมาตรการอื่นทางกฎหมายที่ไม่ใช่การลงโทษอาญาของไทย เมื่อพิจารณาถึงมาตรการอื่นของต่างประเทศ อย่างมลรัฐแคลิฟอร์เนียของสหรัฐอเมริกา ก็มีมาตรการการออกคำสั่งคุ้มครองหรือคำสั่งควั่นกระทำการที่นำมาใช้กับพฤติกรรมของการเฝ้าติดตามที่ไม่น่าที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ถูกระทำ เพียงแต่การกระทำดังกล่าวอาจสร้างความรำคาญ และก่อความวิตกกังวลของผู้ถูกระทำบ้าง ซึ่งเป็นการให้อำนาจศาลในการออกคำสั่งต่าง ๆ ซึ่งสำหรับเรื่องเกี่ยวกับการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง คือ การออกคำสั่งคุ้มครองทางอาญา (Criminal Protective Order) ซึ่งเป็นคำสั่งห้ามพบปะหรือติดต่อ โดยคำสั่งประเภทนี้ต้องไปขอที่สำนักงานอัยการประจำเขต (The District Attorney's office) อัยการจะเป็นผู้พิจารณาและวิเคราะห์ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและจะส่งสำนวนไปยังผู้พิพากษา ซึ่งผู้พิพากษาจะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาออกคำสั่งตามที่เหยื่อร้องขอ และจะมีผลใช้ได้ในคดีอาญาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว และคดีเกี่ยวกับการเฝ้าติดตามและข่มขู่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า เป็นมาตรการอื่นทางกฎหมายที่บัญญัติไว้ได้ตรงกับปัญหาการคุกคามจากการเฝ้าติดตาม โดยเฉพาะ เนื่องจากพฤติกรรมการคุกคามดังกล่าวอาจมีหลายรูปแบบ แม้จะนำวิธีการปลอดภัยเพื่อความปลอดภัยมาใช้ แต่ก็ไม่สามารถคุ้มครองคุกคามโดยอ้อมที่อาจเกิดขึ้นได้

ปัญหาประการสุดท้าย ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนจากมูลละเมิด หากมีการคุกคามเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเกิดขึ้นแก่บุคคล โดยอาจเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำให้บุคคลนั้นเสียหายไม่ว่าจะเป็นชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ผู้ถูกระทำจากการคุกคามเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นผู้ถูกระทำละเมิด ย่อมมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทน เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420

เมื่อการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นการละเมิดแล้ว เรื่องที่ต้องพิจารณาต่อไป คือ การจะเรียกค่าเสียหายจะสามารถเรียกได้หรือไม่ อย่างไร โดยต้องมีความเสียหายเกิดขึ้น และความเสียหายดังกล่าวที่เกิดขึ้นนี้จะต้องแน่นอนพอที่จะเป็นมูลให้เกิดการชดเชยแทนกันได้ มิใช่เป็นความเสียหายที่คาดหมายว่าจะเกิดหรือไม่จะเกิด ดังนั้น หากยังไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกคุกคามเสียหายอย่างไร ก็ไม่อาจจะฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ จนกว่าจะมีความเสียหายที่แน่นอน ซึ่งความเสียหายที่แน่นอนนั้นไม่ได้หมายความว่าต้องคำนวณได้เป็นเงินเท่านั้น แต่หมายความว่าต้องเกิดความเสียหายขึ้นจริง ๆ ซึ่งการคุกคามเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องที่เป็นการกระทบต่อร่างกาย เช่น ไม่สามารถพักผ่อนได้อย่างเต็มที่ หรือไม่สามารถรับประทานอาหาร

อาหารได้ตามปกติ นอนไม่หลับ อ่อนเพลีย เป็นโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร น้ำหนักลดลงอย่างรวดเร็ว ปวดศีรษะ เกิดภาวะมีเนื้องอก หายใจติดขัด เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ เป็นต้น เหล่านี้สามารถพิสูจน์ความเสียหายเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการทำละเมิดให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยได้ตามมาตรา 438¹⁶ กำหนดว่า ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์ และความร้ายแรงแห่งละเมิด อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไป เพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อกำขึ้นนั้นด้วย แต่การคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องส่วนใหญ่มักส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ถูกกระทำมากกว่า เช่น ทำให้เกิดความรู้สึกหงุดหงิดใจ เคียดร้อนรำคาญ อึดอัดใจ โกรธ หวาดระแวง หวาดกลัว ซึมเศร้า ขาดความเชื่อมั่นในตัวเองและสภาพแวดล้อม ไม่มั่นใจในความปลอดภัย หรือบางรายมีความต้องการความคุ้มครองตลอดเวลา อาจถึงขั้นพยายามแยกตัวออกจากสังคม หรืออาจส่งผลให้เกิดอาการเจ็บป่วยทางจิต เป็นต้น

สำหรับความเสียหายต่อจิตใจนั้น ถือว่าเป็นค่าเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ตามมาตรา 446¹⁷ กำหนดว่า ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ สิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่โอนกันได้ และไม่ตกสืบไปถึงทายาท เว้นแต่สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว อนึ่ง หญิงที่ต้องเสียหายเพราะผู้ใดทำผิดอาญาเป็นทุณย์กรรมแก่ตนก็ย่อมมีสิทธิเรียกร้องทำนองเดียวกันนี้ โดยการเรียกค่าเสียหายกรณีดังกล่าว จะเรียกได้เฉพาะกรณีถูกทำละเมิดต่อร่างกาย ต่ออนามัย และต่อเสรีภาพ และกรณีหญิงถูกทำละเมิดอันเป็นความผิดอาญาเกี่ยวกับเพศ (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 - 287)

แต่หากเป็นสิทธิอื่น ๆ ตามที่มาตรา 420 กำหนดไว้โดยใช้ถ้อยคำกว้าง ๆ ว่า “สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด” ซึ่งในกรณีที่เกิดพฤติกรรมการเฝ้าติดตามจนเป็นเหตุให้ผู้เสียหายต้องเสียหายต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกิดความเสียหายทางจิตใจ เกิดความหวั่นวิตกกังวลภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว อันเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้เสียหาย แต่ยังไม่ถึงขั้นจะเกิดอันตรายต่อทางร่างกาย จะไม่สามารถเรียกค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินได้ เนื่องจากมาตรา 446 กำหนดรับรองค่าความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน ในกรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย หรืออนามัย หรือทำให้เสียเสรีภาพตามที่กล่าวไว้เท่านั้น มีกรณีที่ศาลให้ค่าความเสียหายทางจิตใจหรือความรู้สึก แต่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องมีสาเหตุมาจากความเสียหายทางกายเกิดขึ้นด้วย

¹⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 438.

¹⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 446.

จะเห็นได้ว่า ไม่ใช่ผู้เสียหายจะได้รับค่าเสียหายทางจิตใจทุกกรณี และความเสียหายทางจิตใจที่ยอมให้มีการชดเชยกันได้ตามกฎหมายลักษณะละเมิดของไทยนั้น จะต้องเป็นความเสียหายทางจิตใจที่มีเงื่อนไขมาจากความบาดเจ็บทางร่างกายอย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งเป็นความบาดเจ็บควบคู่กันไป แต่หากมีความเสียหายทางจิตใจที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวโดยมิได้มีความบาดเจ็บทางร่างกายควบคู่ด้วยนั้น ศาลไทยปฏิเสธที่จะให้ซึ่งค่าเสียหาย ซึ่งหากนำมาพิจารณากับการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างติดเนื่องที่เกิดความเสียหายแก่จิตใจจึงเป็นเรื่องที่ไม่สามารถนำสืบให้ศาลเชื่อได้ว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นแก่จิตใจ ทำให้ไม่สามารถค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งมีกฎหมายกำหนดมาตรการชดเชยค่าเสียหายทางแพ่งให้กับผู้ถูกคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องไว้ว่า หากมีการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเกิดขึ้น แล้วโจทก์สามารถแสดงหลักฐานยืนยันได้ว่าถูกจำเลยติดตาม ทำให้โจทก์เกิดความกลัวว่าจะไม่ปลอดภัยในชีวิตหรือครอบครัวตกอยู่ในอันตราย จนเป็นผลให้เกิดความเสียหายต่อจิตใจของโจทก์ ซึ่งการคุกคามนั้นน่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้จริง ซึ่งมีเงื่อนไขว่าโจทก์ได้เตือนให้จำเลยหยุดพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว แต่จำเลยก็ยังไม่หยุด หรือกรณีที่ไม่ว่าจะเตือนได้ เพราะจะเกิดความไม่ปลอดภัย ก็ไม่จำเป็นต้องเตือนก่อน ดังนั้น โจทก์จะสามารถเรียกค่าเสียหายจากการละเมิดโดยการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างติดเนื่อง ซึ่งมีสิทธิเรียกค่าเสียหายทั่วไปและค่าเสียหายเฉพาะ ซึ่งรวมถึงค่าเสียหายต่อจิตใจที่ถูกคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างติดเนื่องได้ครอบคลุมกว่ากฎหมายลักษณะละเมิดของไทย

จากการศึกษาปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องที่กระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล มีข้อเสนอแนะ คือ

สำหรับปัญหานี้ ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้กำหนดคำนิยามของคำว่า “สิทธิส่วนบุคคล” และกำหนดนิยามของคำว่า “เพื่อประโยชน์สาธารณะ” ไว้ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันกรณีการคุกคามจากการเฝ้าติดตามของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งอ้างว่าได้กระทำลงไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยอาจกำหนดคำนิยามเพิ่มเติมในกฎหมาย เช่น

“สิทธิส่วนบุคคล หมายถึง สิทธิที่จะกำหนดชีวิตของตนเอง โดยปราศจากการรบกวนหรือแทรกแซงจากการกระทำของบุคคลอื่น หรือการดำเนินการใด ๆ ของเจ้าหน้าที่รัฐหรือองค์กรของรัฐ โดยการใช้สิทธิดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายหรือเป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น”

“ประโยชน์สาธารณะ หมายถึง ประโยชน์ส่วนรวมของทุกคน มิใช่เป็นประโยชน์ของเอกชนคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะเจาะจง”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการเอาผิดต่อผู้กระทำการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องตามกฎหมายอาญา กรณีที่เป็นการคุกคามทางเพศ มีข้อเสนอแนะ คือ

สำหรับปัญหานี้ ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้ศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศสหรัฐ ในความผิดฐานคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างติดเนื่องเสียก่อน สำหรับนำมาปรับใช้กับประเทศไทย เพื่อกำหนดให้การคุกคามเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นความผิดอาญาอีกฐานหนึ่ง หากพบว่าเหมาะสมก็อาจนำมากำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ในส่วนลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง เช่น

“มาตรา 309/1 ผู้ใดจงใจ โดยเจตนามุ่งร้าย และได้ทำการติดตามอย่างต่อเนื่อง หรือจงใจมุ่งร้ายที่จะรบกวนผู้อื่นและทำการข่มขู่ที่น่าเชื่อว่าจะเกิดขึ้นได้ โดยเจตนาที่จะทำให้อันอื่นมีเหตุอันสมควรที่จะเกิดความกลัวเกี่ยวกับความปลอดภัยของเขาหรือครอบครัวใกล้ชิดของเขา ผู้นั้นกระทำความผิดฐานคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างติดเนื่อง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

3. ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันล่วงหน้า มีข้อเสนอแนะคือ

สำหรับปัญหานี้ ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้นำมาตรการการออกคำสั่งคุ้มครองหรือคำสั่งควั่นกระทำการของประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้ประกอบกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย เพื่อให้ศาลมีทางเลือกในการออกคำสั่งมากขึ้น กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39 เพิ่มเติม เช่น “(6) คำสั่งคุ้มครองทางอาญา ห้ามพบปะหรือกระทำการใด ๆ เพื่อติดต่อกับบุคคลที่ศาลสั่งห้าม”

และเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา “มาตรา 46/1 ถ้าความปรากฏแก่ศาลตามข้อเสนอของพนักงานอัยการว่าผู้ใดจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ในการพิจารณาตีความผิดใจไม่ว่าศาลจะลงโทษผู้ถูกฟ้องหรือไม่ก็ตาม เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองทางอาญา ห้ามผู้นั้นพบปะหรือกระทำการใด ๆ เพื่อติดต่อกับบุคคลที่ศาลสั่งห้ามไว้”

4. ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนจากการถูกคุกคาม มีข้อเสนอแนะ คือ

สำหรับปัญหานี้ ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้นำมาตรการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากการถูกคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องมากำหนดไว้เป็นการเฉพาะของประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้ผู้ถูกระทำได้รับค่าเสียหาย แม้เป็นความเสียหายที่กระทบต่อจิตใจที่มาจากการคุกคามเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง เมื่อโจทก์พิสูจน์ให้เข้าเงื่อนไขของกฎหมาย ซึ่งเป็นการสร้างความคุ้มครองให้แก่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพิ่มเติม เช่น

“มาตรา 446/1 เพิ่มเติมว่า “กรณีที่มีการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างติดเนื่อง หากบุคคลใดมีหลักฐานมายืนยันได้ว่าถูกผู้อื่นคุกคามกระทำโดยการติดตาม ทำให้ตื่นตกใจ อันส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความกลัวถึงความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตร่างกาย หรือความปลอดภัยของครอบครัว จนเป็นผลให้เกิดความเสียหายต่อจิตใจด้วย และการคุกคามนั้นน่าเชื่อว่าจะเกิดขึ้นจริงภายใต้เงื่อนไขการเตือนอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ให้ยุติพฤติกรรมนั้น แต่ผู้คุกคามยังคงมีพฤติกรรมเช่นเดิม เว้นแต่ กรณีฉุกเฉินที่ทำให้ไม่สามารถแจ้งเตือน

หรือไม่ปลอดภัย ผู้ขึ้นถือว่ากระทำละเมิดโดยการคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง จำต้องใช้
ค่าเสียหาย ทั้งที่เป็นค่าเสียหายทั่วไป ค่าเสียหายเฉพาะ ค่าเสียหายเชิงลงโทษ” เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

เอกสารภาษาไทย

หนังสือ

สมยศ เชื้อไทย. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2536).

วิทยานิพนธ์

อรณิชา สวัสดิชัย. “มาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ถูกคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตร
มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

เอกสารอื่น ๆ

มาตาลักษณ์ ออรุ่งโรจน์. “ความเป็นส่วนตัวของบุคคลสาธารณะตามประมวลกฎหมายอาญา.” รวม
บทความงานวิชาการประจำปี พ.ศ. 2549 (ครั้งที่ 2), คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2549, หน้า 39.

สถานิติบัญญัติแห่งชาติ. เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
อาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. (กำหนดนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” กำหนดความผิดเกี่ยวกับศพและ
ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม และแก้ไขอัตราโทษสำหรับความผิดหลัโทษ). ครั้งที่ 19/2557, สำนัก
กฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2557, หน้า 15.

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

ประมวลกฎหมายอาญา.

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12983/2558.

เอกสารภาษาอังกฤษ

Stalking Risk Profile, Types of Stalking [Online], available URL: [https://](https://www.stalkingriskprofile.com/what-is-stalking/types-of-stalking)

www.stalkingriskprofile.com/what-is-stalking/types-of-stalking, 2565 (กรกฎาคม, 18).

กฎหมาย

California Penal Code.

U.S. Constitution, Amendment I.